

Valtuustoaloite liittyen keskustan kehittämiseen

Khall 13.03.2023 § 75

Valmistelija

Valmistelu ja lisätiedot: Hallintojohtaja Kari Kankaanranta, puh. 044 422 4020.

Kokoomuksen valtuustoryhmä jätti valtuuston kokouksessa 6.3.2023 seuraavan sisältöisen valtuustoaloitteen:

“ Euran kunta on aloittanut Euran keskustan ympäristön suunnittelua yhteistyössä suunnittelutoimisto Mari Sinnin kanssa. Kuntalaiset osallistetaan suunnitteluun kyselyllä, jota pidämme erityisen hyvänä asiana.

Suunnitelmia ohjaa keskustaan laadittu kaava.

Ns. paloaukea puhuttaa eniten. Aluetta käsitellään väliaikaisratkaisuna, koska siihen suunnitellaan asuntorakentamista, ja se vaatii sitä varten pohjatyöt. Väliaikaisuus saattaa olla myös pitempi aikaista.

Paloaukean viihtyvyyteen on hyvä kiinnittää siksi enemmän huomiota ja sen tehtävään toimia kuntalaisten virkistykseksi.

Siihen ehdotamme lapset ja nuoret huomioon ottaen esimerkiksi mahdollisuutta pelata erilaisia pelejä kuten petanqueta. Viheralue itsessään tuo viihtyvyyttä, mutta toivomme alueen olevan kuntalaisten aktiivisessa käytössä ja sen lisäävän yhteisöllisyyttä. Pelkät penkit eivät sitä tee. Suunnitelmissa tulisi huomioida myös se, miten se palvelee tulevaisuutta, jos asuntorakentaminen toteutuu.

Toinen ehdotus on patsas, joka ilmentää euralaisuutta. Euran emännän patsas kuvaisi tätä parhaiten.

Esitämme, että kulttuuripalvelut ottaisi tehtäväkseen selvittää, mitä tällainen hanke tulisi maksamaan, ja olisiko sen paikka toteutuessaan mahdollista sijoittaa Souppaan liikenneympyrään tai paloaukeaa lähinnä olevaan ympyrään.

Ehdotamme, että paloaukea huomioidaan vuoden 2024 ja patsashanke vuoden 2025 talousarvioita tehtäessä.”

Esittelijä

Kunnanjohtaja Juha Majalahti

Päätösehdotus

Kunnanhallitus lähettää valtuustoaloitteen hallinto- ja vetovoimapalvelujen ja teknisten palvelujen palvelualueelle valmisteltavaksi.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Valmistelija

Tekninen johtaja Kimmo Haapanen

Kunnanjohtaja on 15.3.2023 nimennyt Paloaukion ympäristön kehittämisen ohjausryhmään seuraavat henkilöt: Kimmo Haapanen, Anne Saarenvalta ja Ilkka Mäkinen sekä ryhmään pyydetään yksi yritysedustaja. Ohjausryhmän vetäjänä toimii Kimmo Haapanen.

Työtyhmä on kokoontunut kaksi kertaa. Lisäksi tekninen johtaja on tehnyt Pihasuunnittelu T:mi H.Brunnilan kanssa sopimuksen alueen suunnittelusta.

Alueen kehittämiseksi on helmi-maaliskuussa tehty webropol-kysely. Kyselyyn saatiin kuntalaisilta runsaasti ehdotuksia. Kysymysten asettelussa painotettiin ratkaisuiden väliaikaisuutta.

Useimmissa ehdotuksissa toivottiin alueen kehittämistä puistomaiseksi alueeksi, pienimuotoista harrastusmahdollisuutta, kahvilaa, leikkipuistoa, pulkkamäkeä ja jäätelökoskia. Toivomuksia on mahdollisuuden mukaan otettu suunnitelmaan mukaan. Suunnitelma valmistuu huhti-toukokuussa 2023 ja se on tarkoitus toteuttaa kesän 2023 aikana.

Esittelijä

Tekninen johtaja Kimmo Haapanen

Päätösehdotus

Tekninen lautakunta antaa edellä selostetun vastauksenaan kokoomuksen valtuustoryhmän aloitteeseen niiltä osin kuin aloite koskee ns. paloaukean aluetta.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Khall 05.06.2023 § 176
128/10.00.00/2023

Euran kunta on kysynyt Satakunnan aluevastuumuseona toimivalta Porin kaupungin museopalveluilta / Porin taidemuseolta neuvoa ulkoveistosaloitteeseen liittyen. Taidemuseon intendentti Anni Saisto tutustui paloaukeaan ja Euran muuhun keskustaan 8.5.2023 Euran kunnan edustajien opastamana.

Satakunnan alueellisena vastuumuseona toimivan Porin taidemuseon neuvot ovat:

”Mikäli Euran emäntä -aiheinen veistos toteutettaisiin todellisuutta mahdollisimman tarkasti jäljittelevänä, olisi keskeisessä roolissa Euran emännän muinaispuku, joka on pystytty arkeologisten tutkimusten perusteella rekonstruoimaan varsin tarkasti. Jotta puku pääsisi patsaassa oikeuksiinsa, tulisi veistoksellisen muodon olla melko staattinen. Lisäksi rautakautisen asun kiehtovien yksityiskohtien tarkastelu olisi haasteellista liikenneympyrää kiertävästä ajoneuvosta käsin. Näistä syistä johtuen saattaisi olla haastavaa toteuttaa ulkotilaan sijoittuva veistos, joka olisi esteettisesti toimiva liikenneympyrän keskellä eri suunnista tarkasteltuna.

Alueellinen vastuumuseo neuvoo Euran kuntaa harkitsemaan soveltavaa ratkaisua, jossa ulkoveistos tai julkisen taiteen teos toteutetaan Paloaukealle tai kunnan sopivaksi katsomaan paikkaan Euran

keskustassa. Vaihtoehtoisesti julkinen teos voisi koostua useammasta osasta, ja se voisi esimerkiksi houkuttaa tutustumaan Euran keskustan eri alueisiin. Euran esihistoria on rikas ja löytöaineisto on poikkeuksellisen edustavaa. Julkisessa teoksessa voitaisiin hyödyntää Eurasta löydetyn rautakautisen esineistön muotokieltä tehtävään valittavan ammattitaiteilijan parhaaksi katsomalla tavalla. Tällöin teos vahvistaisi osaltaan paikallista identiteettiä ja houkuttelisi sekä paikallisia että alueella vierailevia matkailijoita tutustumaan Euran rautakautiseen historiaan tarkemmin. Samalla julkinen taideteos antaisi kuvan Eurasta ajassa kiinni olevana ja uudistuvana yhteisönä.

Kohti kestäväää arkkitehtuuria. Suomen arkkitehtuuripoliittisessa ohjelmassa 2022–2035 (Valtioneuvosto Helsinki 2022) todetaan vuoden 2035 tavoitetilään kuuluvan, että julkinen taide on osa liikkumista ja sosiaalista kanssakäymistä tukevaa ympäristöä, joka edistää hyvinvointia ja terveyttä. Lisäksi ohjelmassa nähdään tärkeänä ihmisten osallisuuden lisääminen ja eriarvoisuuden vähentäminen ottamalla alueiden suunnittelun lähtökohdaksi yhteisöllisyyttä ja kohtaamisia luovat yhteiset tilat, joita mm. julkinen taide voi luoda. Näistä näkökulmista tarkasteltuna hyvin suunnitellulla ja toteutetulla julkisella taiteella voi olla rooli sekä veto- että pitovoimatekijänä. Samalla on kuitenkin tärkeää antaa tehtävään valittavalle taiteilijalle riittävä taiteellinen vapaus.

Julkisen teoksen hankinnassa kunta voi hankintalain § 40 kohdan 3 mukaan valita suoraan hankinnan, jos hankinnan tarkoituksena on ainutkertaisen taideteoksen tai taiteellisen esityksen luominen tai hankkiminen. Julkisen teoksen hankinta voidaan tehdä suorana tilauksena valitulta taiteilijalta, tai alan hyvien käytäntöjen mukaisesti Suomen Taiteilijaseuran laatimaa kilpailuohjeistusta noudattaen. Ohjeistus sisältää neljä tapaa hankkia julkinen taideteos. Lisätietoa on sivustolla <https://www.julkinentaide.fi/>. Taiteen edistämiskeskus (Taike) on myöntänyt kunnille avustuksia prosenttiperaatteen toteuttamiseen. Vuoden 2023 haku on umpeutunut, mahdollinen seuraava haku aika saattaa olla keväällä 2024.

Ulkotilaan sijoittuvan julkisen taideteoksen hankinnan kustannukset syntyvät varsinaisen taideteoksen hankintakustannuksista sekä muista kustannuksista, jotka yleensä tulevat kunnan maksettavaksi. Taideteoksen hankinnasta tehdään sopimus taiteilijan/taiteilijaryhmän kanssa, ja se sisältää tavallisesti teoksen suunnitteluun, materiaaleihin, toteutustyöhön, valmistusvaiheen vakuuttamiseen ja pystytykseen liittyvät kulut. Kunnan katettavaksi tulevat perustusten tai muun kiinnitysalustan suunnittelu- ja toteutuskulut sekä teoksen mahdollisesti edellyttämän valaistuksen suunnittelu- ja toteutuskulut. Lisäksi hanketta varten on nimettävä kunnan taholta yhteyshenkilö, joka koordinoi hanketta. Taidekoordinointia voi myös ostaa alan yrityksiltä. Lisäksi on huomioitava mahdollinen rakennuttajan sekä rakennus- tai toimenpideluvan tarve.

Teokselle on hankintavaiheessa hyvä sopia elinkaari, jonka ajan kunta sitoutuu ylläpitämään teosta. Ylläpidon kulut riippuvat teoksen toteutustekniikasta ja -materiaaleista. Mikäli teos toteutetaan kivistä tai pronssista, ei elinkaaresta sopiminen ole välttämätöntä. Jos teos hankitaan Suomen Taiteilijaseuran kilpailuohjeistusta noudattaen, tulee lisäksi huomioida avoimen tai kutsukilpailun, portfoliohaun tai rinnakkaisen luonnostilauksen toteuttamisen kustannukset sekä niiden edellyttämä aika,

joka on arviolta 6–12 kk hankintatavasta riippuen. Varsinaisen taideteoksen suunnitteluun ja toteutukseen on hyvä varata ainakin kaksi vuotta. Taiteellisen idean kypsyminen ulkotiloissa sijaitsevaksi, aikaa kestäväksi teokseksi on vaativa prosessi, joka edellyttää huolellista suunnittelua.”

Esittelijä	Kunnanjohtaja Juha Majalahti
Päätösehdotus	Kunnanhallitus merkitsee teknisen lautakunnan antaman selostuksen tiedoksi. Kunnanhallitus päättää, että patsashanke ratkaistaan osana keskustan kehittämistä, joka on käynnistynyt vuonna 2023. Mahdollinen määrärahaesitys tehdään vuoden 2025 talousarvioon. Lisäksi kunnanhallitus esittää valtuustolle, että valtuusto toteaa aloitteen loppuun käsitellyksi.
Päätös	Päätösehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.